

– A šta će biti, jednom, kad mene ne bude? Ko će onda da govori, radi i živi u tvoje ime?

Lekcija samostalnosti, i u razmišljanju i u delovanju, bila je prva na kojoj su insistirali moji roditelji, posebno tata. I kad bih zatražila da siđe ispred zgrade i razreši neku situaciju u moju korist, on bi mi, obraćajući mi se kao da sam velika, na zahtev odgovarao tim pitanjem.

Imati troje dece oduvek je bila velika obaveza i odgovornost. Ma koliko da su stizali da obezbede sve što je bilo potrebno, moji roditelji su smatrali da ne treba da čekamo da oni za nas sve urade. Podsticali su zato i dopuštali više nego drugi. Nikad se nisu mešali u ono što ću izabrati: ni u igre, ni u prijatelje, ni u hobi, a kamoli u škole. Puštali su me da sama naučim da otvaram i zatvaram vrata za sobom. Sve je to učinilo da postanem neko ko ume da misli i da se

izbori za sebe. Znam da su me zbog moje odlučnosti, i tada i kasnije u životu, mnogi voleli, ali i da me je ta osobina od drugih najviše udaljavala. Svesna sam i da je samostalnost koju sam, kao slobodu, uživala uprkos svojim godinama i iskustvu, kasnije postala i činjenica koju sam roditeljima gorko zamerala. – Kako ste mogli i da pomislite da neko normalan, bez vodiča i zaleđa, može da hoda po ovoj džungli i ostane živ?! – Bilo je drugo vreme – branili su se svaki put.

Mama mi je često prepričavala događaj kojeg se ja i ne sećam. Bilo je to pre polaska u školu. Tata je smislio izvanredan plan, tako se njemu činilo, da nas nauči kako da se, za početak, snađemo u nepoznatom delu grada. On i mama neće uvek biti na raspolaganju, a mi ćemo morati da budemo spremni da odreagujemo. Danima je brata i mene preslišavao kako se zovemo, da li smo upamtili adresu, broj telefona i broj autobusa koji vodi do našeg naselja. Autobus je nešto na šta se svako gradsko dete navikne veoma rano. Treba znati kuda koji ide, kako se otkucava karta, kako upitati nekog za smer i slično.

Plan je bio jednostavan; tata bi nas odveo na jednu od gradskih pijaca i nakon nekog vremena bi se udaljio, a da mi to ni ne primetimo. Posmatrao je iz neposredne blizine kako se snalazimo: da li plaćemo, da li i koga zaustavljamo, u kom pravcu idemo i kako se usput ponašamo. Pratio bi nas sa sigurne udaljenosti, sačekao da se smestimo u autobus i onda

nas, tobože, iznenada pronalazio čudeći se kako smo nestali. Bila mu je neopisiva sreća da mami, kad se vrati, poveri da smo se snašli bez dramljenja. Kazao je da bismo se držali za ruke, okrenuli oko sebe, podigli vratove i ne ugledavši ga pošli u pravcu ulice koja je vodila nazad.

Vrlo rano sam počela da se krećem samostalno u tom velikom gradskom prostoru. Jednu priču volim da ponovim uvek iznova. To leto, posle završenog prvog razreda, trebalo je da idem sa školom na more. To je značilo da ćemo mama i ja, najčešće, mada bi nam se katkad pridružila i sestra, otići u jednu od gradskih robnih kuća i kupiti sve što nam je bilo potrebno: od papuča, peškira, kupaćih kostima do ležaljki i sl. Volela sam te kupovine i ne bih ih propustila ni za šta na svetu. Išle bismo od prizemlja do trećeg sprata i dogovarale se o svemu. Mama bi uvek dokupila i ono što je stavljala na neke, samo njene, liste kućnih potrepština za koje tata nije uvek znao. U tim prodavnicama smo skraćivali pantalone, porubljivali zavese, menjali baterije za zidni sat i koješta drugo što je bilo korisno i meni izuzetno zanimljivo. Nakon popriličnog posla, po izlasku iz radnje, častile bismo se sladoledom. – Da li da kupim omiljeni cmok ili danas, ipak, leni? Hm? – uvek prisutna dilema kojom sam zaokruživala takav poduhvat. Nosila sam velike kese sa oduševljenjem, jer sam znala da su sad odbrojani dani do pakovanja kofera i odlaska na more.